

Cursus 'Kracht van Begeleiding' is een aanrader

Nascholingscursus speelt in op veranderingen in de verloskunde

Nic van Son

Veranderingen in de maatschappij verlangen een andere rol van de verloskundige, onder andere in de begeleiding van hun cliënten tijdens de baring. Daarom hebben de verloskundeopleidingen de tweedaagse cursus 'Kracht van Begeleiding: bevallen doe je niet alleen' ontwikkeld. Twee cursusleiders, Mieke Zijderwijk en Annemiek van der Kraan, geven uitleg over deze cursus. En twee enthousiaste deelnemers vertellen hun ervaringen. "Ik vind deze cursus echt een aanrader voor iedere verloskundige."

De maatschappij is de laatste jaren zodanig veranderd dat dit ook zijn weerslag op de verloskunde heeft. Cliënten stellen meer en andere eisen aan de verloskundige, bijvoorbeeld pijnstilling tijdens de baring. Maar ook binnen het vak zelf verandert veel, zoals de grotere nadruk op evidence-based werken. Allemaal aanleidingen voor de KNOV om begin 2008 van start te gaan met het project 'Kracht van Begeleiding', dat verloskundigen in staat wil stellen om adequaat in te spelen op al die ontwikkelingen. In het kader van dat project hebben de drie verloskundeopleidingen van Amsterdam-Groningen, Rotterdam en Maastricht samen met de KNOV de cursus 'Kracht van Begeleiding: bevallen doe je niet alleen' ontwikkeld. Hierin staat de rol van de verloskundige bij de begeleiding van de baring en baringspijn centraal, met nadruk op cliëntgerichte communicatie.

Urgentie

De cursus is ontwikkeld op basis van een aantal nieuwe inzichten. Zo bleek uit onderzoek van Marlies Rijnders et al [2008] dat 17% van alle moeders een negatieve baringservaring heeft gehad. Volgens Annemiek van der Kraan van de Academie Verloskunde Amsterdam-Groningen - zij is een van de ontwikkelaars en cursusleider in Amsterdam - is dat te veel. "Maar uit onderzoek blijkt ook hoe je dat kunt verbeteren, namelijk door meer voorlichting te geven, door vrouwen meer vertrouwen te

geven, zodat ze voor hun gevoel meer grip op de zaak krijgen." De KNOV-standaarden rondom prenatale begeleiding en niet-vorderende ontsluiting en de CBO-richtlijn over medicamenteuze pijnbehandeling bepalen mede de inhoud van de cursus. "Die richtlijnen moeten door verloskundigen in hun praktijk gebruikt worden. Onze cursus biedt een aanzet tot implementatie daarvan."

"Ik gun het een cliënte dat zij goed terugkijkt op haar bevalling"

Cursist Karin Orbains: "Ik kwam samen met een collega naar de cursus, zonder specifieke verwachtingen. We vonden wel dat we in de praktijk steeds meer bezig zijn met allerlei regelzaken. Het was fijn om weer eens echt bezig te zijn met de begeleiding van onze cliënten. Met een kleine groep ontstaat er direct een hele leuke en veilige werksfeer. Ik vind het heel belangrijk om mijn cliënten goed te coachen tijdens het baringsproces. Voor vrouwen is het vaak de belangrijkste gebeurtenis in hun leven. Ik gun het een cliënte dat zij goed terugkijkt op de bevalling, ongeacht wat er is gebeurd. Ik werd me er door de cursus weer bewust van hoe belangrijk het is om te investeren in een goede voorbereiding op de baring. Sinds de cursus werken wij met het geboorteplan. Dat is meer een wensenlijst dan een eisenpakket, heb ik ontdekt. En het hoeft geen heel boekwerk te zijn, een A4tje werkt ook."

De cursus is bedoeld voor eerstelijns en tweedelijns verloskundigen en voor huisartsen die verloskundig actief zijn. De belangstelling was in het begin 'mondjesmaat', zoals Van der Kraan het uitdrukt, maar is inmiddels groeiende. "Dat komt door het enthousiasme van degenen die de cursus al gevolgd hebben. Ook hopen en verwachten we dat de belangstelling zal toenemen door de aanbevelingen in het rapport 'Een goed begin' (zie kader). Die tonen de urgentie aan waarmee verloskundigen dit onderwerp dienen op te pakken." De cursus wordt op de vaste cursuslocaties van de opleidingen gegeven, maar kan ook aangevraagd worden als in-company training voor een grote praktijk of een verloskundigenkring.

Adviesrapport 'Een goed begin'

Begin januari 2010 werd aan minister Klink het rapport 'Een goed begin: veilige zorg rond zwangerschap en geboorte' aangeboden. Daarin geeft de Stuurgroep Zwangerschap en Geboorte haar visie op een eigentijdse en betrouwbare zorg rond zwangerschap en geboorte. De ambitie van dit adviesrapport is "...om het aantal maternale en perinatale sterftegevallen als gevolg van substandaard factoren in de zorg in de komende vijf jaar te halveren."

De aanbevelingen van de stuurgroep worden gegeven in zeven concrete speerpunten, waaronder 'Moeder en kind in de hoofdrol', 'Goed geïnformeerde zwangere', 'Samen verantwoordelijk' en 'Bevallende vrouw niet alleen'. "In feite", zegt Annemiek van der Kraan, "lopen we met het project en de cursus 'Kracht van Begeleiding' vooruit op enkele aanbevelingen die nu gedaan worden. De hele cursus gaat namelijk over die speerpunten."

Het rapport is te vinden op:

www.knov.nl/nieuws/eindadvies-stuurgroep-zwangerschap-en-geboorte.

Complete cursus

De tweedaagse cursus heeft een brede inhoud. "Het is boeiend en compleet cursus," zegt cursusleider en mede-ontwikkelaar Mieke Zuijderwijk van zowel de Academie Verloskunde Maastricht als de Verloskunde Academie Rotterdam. "De eerste dag staat in het teken van pijnbeleving en pijnbehandeling. De cursisten bespreken eerst hoe ze daar zelf tegenaan kijken. Daarna is er veel aandacht voor de evidence rondom baringspijn, medicamenteuze en niet-medicamenteuze pijnbehandeling. Dat is ook in het belang van het overleg met de gynaecoloog

of anesthesist." De middag van de eerste dag wordt besteed aan rollenspelen om de communicatie met de cliënt te trainen.

Van der Kraan: "We gaan aan de slag met een speciaal ontwikkeld cliëntgericht communicatiemodel. De eerste reactie is vaak: 'Poeh, als ik al die aandacht moet geven, als ik alle wensen en verwachtingen boven tafel moet halen, dat gaat me veel te veel tijd kosten!' Maar grappig is dat al die aandacht juist tijd gaat opleveren. Je gaat namelijk veel gericht communiceren, beter aansluiten op de angsten en vragen die de cliënt heeft. Die communicatie is echt essentieel en loopt dan ook als een rode draad door de hele cursus heen."

Stapsgewijs

Enkele weken later vindt de tweede cursusdag plaats.

"De cursisten hebben dingen uitgetoetst en komen

"Goed om weer eens bij je eigen werk stil te staan"

Cursist Marleen Klapwijk: "Wij hebben een in-company training georganiseerd met de kring Almere. Het leek ons nuttig om weer eens op een andere manier naar ons werk te kijken. Voor mij was het vooral belangrijk om bezig te zijn met die pijnbehandeling, hoe ga je daarmee om. We hebben daar zeker de eerste dag uitgebreid bij stil gestaan. Goed is om te zien dat je zelf in je praktijk toch gauw in een bepaalde manier van werken belandt en dat je in deze cursus leert om daar een keer anders tegenaan te kijken. Je leert daarmee ook dingen te verbeteren voor de cliënt, dat vond ik absoluut nuttig. Zo stonden we er bijvoorbeeld bij stil dat je in het eerste uur na de bevalling het contact tussen moeder en kind eigenlijk niet moet verbreken. Je weet wel dat dat belangrijk is, maar uit gewoonte ga je toch weer allerlei dingen doen, bijvoorbeeld het kind wegen. Pas geleden heb ik weer eens gewoon de baby een uur bij de moeder laten liggen, ik dacht 'dat wegen en aankleden komt straks wel'. En dat is goed, dat je weer eens opnieuw op die dingen gewezen wordt. Je leert met het oefenen in de cursus ook veel van elkaar. Mijn collega's waren net zo enthousiast als ik. We hebben ook al een paar plannen waarmee we aan de slag willen gaan, dingen die we willen gaan veranderen. Ik vind deze cursus echt een aanrader voor iedere verloskundige."

dan al heel anders binnen”, zegt Van der Kraan. “In de ochtend bespreken we o.a. het geboortepan en partogram en gaan we daarmee oefenen. 's Middags staan we uitgebreid stil bij het implementeren in de praktijk. We hanteren een stapsgewijs implementatiemodel waarmee je bijvoorbeeld in je kring een weloverwogen plan van aanpak kunt ontwikkelen dat je daarna rustig kunt gaan uitvoeren. Daar oefenen we mee in groepjes en er gaat aan het eind van de dag echt een aantal plannen mee de deur uit.”

Nieuwe ideeën

Hoe ervaren de cursusleiders de cursus? Mieke Zuiderwijk: “Ik ben door het ontwikkelen van de cursus zelf ook anders naar de begeleiding van de barendende gaan kijken. Nog meer dan voorheen weet ik dat het gaat om de 3 C’s: choice, continuity en control. Een bewust aandeel van de vrouw hierin bepaalt in belangrijke mate de tevredenheid over de baring achteraf. En dat is voor ons als verloskundigen toch heel belangrijk: de tevreden cliënt.” Annemiek van der Kraan is vooral te spreken over de resultaten van de cursus, gezien de ambitieuze insteek: “We proberen nogal wat te veranderen. We pakken alles aan en oefenen daar ook flink mee. Na

© Blonda Heeringa

twee dagen gaan de cursisten echt enthousiast het veld weer in, vol met nieuwe ideeën. Ze zien in dat ze hun cliënt meer te bieden hebben én dat het werk voor henzelf leuker gaat worden. Om dat te zien, dat vind ik het allerleukste van de cursus!”

Voor informatie over en aanmelding voor de cursus kunt u zich wenden tot de Kennis- en Expertisecentra van de verloskundeopleidingen van Rotterdam (www.va-r.nl), Maastricht (www.av-m.nl) en Amsterdam-Groningen (www.verloskunde-academie.nl). ■

Cursusaanbod AVM Kennis en vaardigheden

15 april	Cursus stagewerkbegeleiding	Eindhoven
20 april	Melding kindermishandeling	Eindhoven
22 april	Scholingsdag stagebegeleiders	Eindhoven
22 april	Prenatale groepsvoorlichting	Eindhoven
4 juni	Refereerdag	Maastricht
15 juni	Verdiepingsdag termijnechoscopie: kwaliteit onder de loep	Maastricht
1 en 11 oktober	Kracht van begeleiding	Nijmegen
5 oktober	Prenatale groepsvoorlichting	Eindhoven
2 november	Life Saving Skills	Maastricht
12 en 22 november	Kracht van begeleiding	Eindhoven
16 november	Post HBO Basiscursus Echoscopie	Maastricht
30 november	Prenatale groepsvoorlichting	Eindhoven
Scholingsdag praktijkassistentes		
25 november	Kinderziektes, bloedverlies en pijn 1e helft zwangerschap. Rol als gastvrouw	Nijmegen
8 december	Bloedverlies en pijn 2e helft zwangerschap. Leefstijladviezen	Eindhoven

Wederom organiseert het Kenniscentrum diverse cursussen in Eindhoven, Nijmegen, Maastricht en ook op locatie indien gewenst.

Academie verloskunde
Maastricht

HOGESCHOOL ••••• ZUYD
Vroedvrouwschool sinds 1913

Aanmelden of meer informatie: T 043-3885407 E kenniscentrum@av-m.nl W www.av-m.nl